

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: RDG5950124
โครงการ: ศักยภาพทรัพยากรท่องเที่ยวของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบ: นครศรีธรรมราช
พัทลุง และสงขลา
นักวิจัย: ดร.ปรัชญากรณ์ ไชยคช (คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่)
Email: drkorntat@hotmail.com
ระยะเวลาโครงการ: 1 ปี (ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2559 – 31 พฤษภาคม 2560)

พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตั้งอยู่ใน 3 จังหวัด ได้แก่ พัทลุงทั้งจังหวัด 12 อำเภอ จาก 16 อำเภอของจังหวัดสงขลา และนครศรีธรรมราช 2 อำเภอ โครงการศึกษาศักยภาพทรัพยากรท่องเที่ยวของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย การสำรวจ การสังเกต การจัดประชุมกลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางกายภาพ 5 As ประกอบด้วย 1) สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Attraction) 2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) 3) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenity) 4) ที่พัก (Accommodation) และ 5) กิจกรรมท่องเที่ยว (Activity) และการประเมินความยั่งยืนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย 1) การจัดการอย่างยั่งยืน 2) การเพิ่มผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนเจ้าของสถานที่และการลดผลกระทบเชิงลบ 3) การเพิ่มผลประโยชน์ให้แก่ชุมชน นักท่องเที่ยว วัฒนธรรม และการลดผลกระทบเชิงลบ และ 4) ด้านการเพิ่มผลประโยชน์ให้สิ่งแวดล้อมและผลกระทบด้านลบ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนในพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ประกอบด้วย น้ำตก อ่างเก็บน้ำ ถ้ำ ทะเลสาบ บ่อน้ำร้อน แก่ง วัด มัสยิด และวิถีชีวิตชุมชน แหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตและชุมชนมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวสูง แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีสิ่งดึงดูดใจในระดับปานกลาง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถานและโบราณวัตถุ มีสิ่งดึงดูดใจในระดับปานกลางและน้อย จากการประเมินแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 90 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 32 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานและโบราณวัตถุ 40 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต และชุมชน จำนวน 18 แห่ง ในด้านของการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า แหล่งท่องเที่ยวส่วนมากมีความสะดวกในการเข้าถึงแต่ยังขาดรถโดยสารประจำทาง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวก

ขั้นพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว ด้านที่พัก แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่มีที่พักในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งที่พักส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเขตเมือง ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต และชุมชนมีศักยภาพมากที่สุดที่สามารถสร้างประสบการณ์ที่สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวได้ ผลการประเมินศักยภาพด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน พบว่า ด้านการจัดการอย่างยั่งยืนแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานส่วนกลางจะจัดการได้ดีกว่าแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงวัด ด้านการเพิ่มผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนเจ้าของสถานที่และการลดผลกระทบเชิงลบ พบว่าแหล่งท่องเที่ยวเกือบทั้งหมดมีร้านอาหาร ของที่ระลึก และที่พัก เป็นของคนในพื้นที่ซึ่งเป็นการสนับสนุนธุรกิจขนาดเล็กในชุมชน ด้านการเพิ่มผลประโยชน์ให้แก่ชุมชน นักท่องเที่ยว วัฒนธรรม และการลดผลกระทบเชิงลบ มีการจัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีการกำหนดโซนพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวได้ปฏิบัติตามในบางแหล่งท่องเที่ยว และด้านการเพิ่มผลประโยชน์ให้สิ่งแวดล้อมและผลกระทบด้านลบ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลายังขาดการจัดการด้านพลังงาน น้ำเสีย เสียงรบกวน ควันพิษ จากท่อไอเสีย และคุณภาพน้ำดื่ม อย่างเป็นระบบในแหล่งท่องเที่ยว ในด้านของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่ามีกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของผู้คนในพื้นที่ที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว จำนวน 11 แห่ง และสามารถพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รอบทะเลสาบสงขลาได้ 3 เส้นทาง อย่างไรก็ตามการตั้งองค์การขึ้นมาดูแลรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเฉพาะ จะเป็นทางออกที่สามารถยกระดับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวให้กับพื้นที่ได้

คำหลัก : ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว, การจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

Abstract

Project code: RDG5950124
Project title: Studying the Lake Basin Potential of Tourism: Nakhon Si
Thammarat, Phatthalung and Songkhla
Investigato: Dr.Prachyakorn Chaiyakot
Hatyai Business School, Hatyai University
Email address: drkorntat@hotmail.com
Project duration: 1 year (From 1 June 2016 to 31 May 2017)

Songkhla Lake Basin located in three provinces – the whole area of Phatthalung, twelve districts from sixteen districts of Songkhla and two districts of Nakhon Si Thammarat. The Studying the Potential of Tourism Resources of Songkhla Lake Basin aims to study natural and cultural tourism resources that creating sustainable creative tourism, evaluate the potential of natural and cultural tourism resources that creating sustainable creative tourism activities of Songkhla Lake Basin and develop sustainable tourism routes of Songkhla Lake Basin. Field survey, observation, focus group discussion and in-depth interview were used to collect data. Five A tourism factors were used to evaluate physical tourism destinations and GSTC integrated destination criteria and indicators were also used to evaluate sustainable tourism destinations management. The sampling group consists of the representative from government, private sectors and communities. It found that tourism destinations in Songkhla Lake Basin consists of waterfall, cave, reservoir, lake, zoo, spring, islet, museum, Buddhist temples, mosque and way of live of local people. Eighteen way of life and community destinations have high attractions, while thirty-two natural destinations are in medium and forty archaeological and historical destinations are in medium and low potential, all tourism destinations are convenient to reach but there are no public transportation to service. Almost of destinations lack of basic amenity to service, there are also no accommodations in almost destination except the destinations located in the city. Tourism activities in community can experience to tourists more than other destinations. In term of sustainable tourism destinations management revealed tourism destinations controlled by National Park manages better than local government and Buddhist temples, there are tourism services –restaurant, souvenir shop

and accommodation belonging to local communities supporting for local entrepreneurs, conservative activities are held in natural destinations and determining zone used for tourism and conservations to tourists in some destinations, however all tourism destinations do not manage for energy conservation, waste water, noise, water management for tourism and green house emission systematically. Eleven creative tourism destinations found in Songkhla Lake Basin and three creative tourism routes connecting with main destinations designed. The new organization should be established to sustainably manage tourism in Songkhla Lake Basin.

Key Words: Tourism potential, Sustainable tourism management, Creative tourism and Songkhla Lake Basin